

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIII-й РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 11-12/ ЧЕРВЕНЬ 2022 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Чернівці: Ольга КОБИЛЯНСЬКА

ГІРСЬКА ОРЛИЦЯ

«Мої ідеали були: бачити свій народ сильним,
на рівні з іншим народом, культурним,
жінок його укінченими типами,
гідними репрезентантками його...»

У номері:

- *Останній дзвінок 12-ого класу у Сігетському ліцеї імені Тараса Шевченка*
- *З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького*
- *Конкурс з декламування української поезії – повітовий етап*
- *Слово у День Святої Трійці*
- *СУР організував у Бухаресті фестиваль українського фольклору в Румунії*
- *Весняні скотарські звичаї українців – «Гуцульська Міра»*
- *Міжетнічний фестиваль «Співжиття» у Негостині*
- *Благодійні концерти на підтримку України*
- *Міжнародний день захисту дітей – свято радості й надій*

Міжнародний день захисту дітей**Щоб діти усміхалися й раділи**

Перше червня – це початок літа, а також міжнародний день дітей, радість для них, тому що в цей день всі діти повинні відчуватися добре і разом забавлятися. Кожний з нас в цей день нагадає собі про гарні моменти з дитинства. Як для малих, так і для великих дітей, це

свято скликає разом радіти кожним днем і кожним моментом цього життя. В цей день ми повинні пригадати всіх свої діла і пригадувати найкрасивішу мрію, а саме – дитинство.

Дітей ніколи не треба зневажати, тому що вони наша майбутність. На їхній день вони повинні мати надзвичайну заслугу, тому що мають повні права на життя. Батьки мають знати, бути свідомими, що проведений з дітьми час дуже головна річ, і вони повинні мати свою майбутню визначну роль у розвитку дитини.

Директори шкіл з Марамороського повіту у партнерстві із СУР, запросили учнів взяти участь у культурній події «Міжнародний день дітей», який відбувся у приміщеннях СУР Вишавської Долини, Верхньої Рівни та Полян.

В цей день діти граються, забавляються, дістають медалі, розмовляють між собою, обмінюються думками і весело радіють своєму дню.

Це свято – одне з найдавніших міжнародних свят. Міжнародне свято дитини – це не лише свято для самих дітей, а і нагадування

суспільства про необхідність захищати права дитини для того, щоб вони були щасливими, щоб добре вчилися в школі і займалися улюбленими справами. Не існує межі для віку, коли говоримо про відсвяткування «Міжнародного дня дитини». Кожний з нас, дитина чи дорослий, потрібно щоб відчувалися дитиною, хоча потрібно відкладати набік щоденні проблеми, часто усміхатися і відчувати, що гра розцвітає у наших душах щойчас.

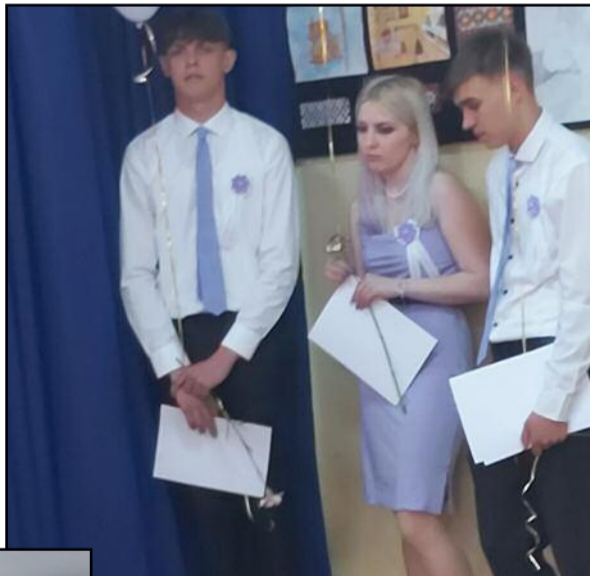
Микола ДУТКА

ОСТАННІЙ ДЗВІНОК У СІГЕТСЬКОМУ ЛІЦЕЇ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

У Сігетському ліцеї ім. Т. Шевченка – емоційний момент. Тут учні XII А класу прощаються із викладачами, колегами менших класів, школою. Для них настав момент, переповнений емоціями, переживаннями. Це відбулося 25 травня цього року.

Співаючи, гарно, святково одягнуті, учні пройшлися коридорами, класами, де їх зустрічали викладачі, родичі, колеги. Не без квітів! У всіх сльози на очах, бо пригадалися їх перші несміливі кроки у новій школі та зустрічі із новою невідомою школою, новими вчителями.

Роки пройшли, вони подорослішали, з'явилися нові погляди на життя, настає

новий етап у житті, невідомий, але такий привабливий.

У школі святковий настрій, у присутніх сльози на очах. У таких моментах пригадується молодість, переживання, а викладачі і класний керівник, неначе прощаються із частинкою їх життя.

Бажаємо випускникам успіхів у житті, на екзаменах у вищих навчальних закладах.

Хай їх крилаті мрії збудуться, бажаємо мирного неба над головою і щасливої зустрічі у 2032 році, а викладачам здоров'я, терпіння і сили виховати ще багато поколінь для збереження нашої рідної української мови.

Викладач-пенсіонер
Анна САМБОР

**Іван КОВАЧ
ХОРАЛ**

*Благословен корінь зачаття,
спомин вузла, той, що здавен,
хряскіт блискавки і багаття –
благословен.*

*Благословен клопоть небесний,
той, що, злісілий, висить один,
здобрений Господь словесний –
благословен.*

*Благословен кожний підрядний
праву на пам'ять і на свій день,
плачу сухого батько неутратний –
благословен.*

*Благословен вітер, що в щоку
миром вдаря, як хвиля в човен,
в ребрах надії росте, лиш нівроку, –
благословен.*

*Благословен живіт планети,
гуркіт спододений, мов хепі-енд,
ляк на іржавім багнеті –
благословен.*

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Зустріч проводу СКУ з лідерами українських громад Європи

З 27 по 31 травня 2022 року голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький взяв участь у зустрічі проводу Світового Конгресу Українців з лідерами українських громад Європи, яка відбулася в Брюсселі в українському хабі, що знаходиться біля Європейського парламенту.

На зустрічі були обговорені такі теми, як гуманітарна підтримка України, рішення щодо підтримки та соціальної інтеграції українських біженців, доступ до освіти для дітей українських біженців з України, підтримка вступу України до Європейського Союзу та підтримка українського бізнесу, посилення санкцій проти Москви, після російського вторгнення в

Україну, зміцнення співпраці між Світовим Конгресом Українців та Європейським Конгресом Українців тощо.

Микола-Мирослав Петрецький представив результати співпраці Союзу українців Румунії та румунської влади з метою підтримки України та українського народу, відповідь Румунії, від влади до асоціацій, компаній, церков та простих громадян на кризу біженців з України, діяльність Організації української молоді Румунії (ОУМР), права осіб, які належать до національних меншин в Румунії, а також ситуацію щодо освіти українською мовою в Румунії та спосіб, в який Союз українців Румунії підтримує освіту рідною мовою.

На полях зустрічі проводу Світового Конгресу Українців з лідерами українських громад Європи голова СУР провів розмову із заступником голови Комітету з питань культури та освіти Європейського парламенту, румунським євродепутатом Віктором Негреску. Була обговорена підтримка, надана Україні та українському народу. Крім цього, Микола-Мирослав Петрецький у Брюсселі мав зустріч з представниками української громади Румунії, які проживають у Бельгії, під час якої обговорив проблеми, з якими останні стикаються.

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ДІТЕЙ

Діти – це найбільше у світі багатство і сама суть нашого існування. 1 червня, день, який ми їм присвячуємо, також є найкращою нагодою показати їм свою любов і вдячність, а також взяти на себе зобов'язання відстоювати їхні права.

У Міжнародний день захисту дітей увага всіх прикута до них, особливо до мільйонів дітей, які постраждали від війни в Україні, котрі зазнали серйозних травм. Багато з них, тікаючи від війни, були розлучені з сім'ями, знайшовши прихисток в Румунії та інших країнах, інші залишилися вдома, не маючи доступу до медичних послуг та освіти.

Союз українців Румунії залишається поруч з дітьми-біженцями з України, а також з дітьми з малозабезпечених сімей

української спільноти в Румунії і дякує всім волонтерам та донорам, які підтримують нас в цей період!

Дорогі діти, будьте здорові, ростіть розумними і добрими, зігрівайте кожного своєю усмішкою, насолоджуйтеся дитинством і любов'ю оточуючих!

Вітаємо всіх дітей, всіх тих, хто зберігає в душі дитинство!

Володимир АНТОФІЙЧУК

ПАМ'ЯТІ ІВАНА КІДЕЩУКА

(Продовження. Поч. у попередньому числі)

Багатьом із співвітчизників Івана Кідещука важко було увійти в ритм нового життя, стати внутрішньо досконалішим, глибшим у виборі ціннісних орієнтацій. Безперечно, він це тяжко переживав, художньо узагальнюючи гострі життєві конфлікти й моделюючи можливі кращі шляхи їх розв'язання. Не так важливо, чи то йдеться про побутові події (“Бумеранг!.. Бумеранг!..”, “Запродані душі”, “Без надії сподівайся”), чи про нові методи господарювання (“Стережіться нуля!”), чи про людську байдужість, нехлюйство і легковажність (“Де тонко, там і рветься”, “Наш лісок”) і боязнь узяти на себе відповідальність за спільну справу і повести за собою інших (“Зміна”). Головне, щоби людина зважила власні сили і відкрила в собі суть свого істинного призначення (“Безхребетність”). І в цьому Іван Кідещук чесно й самовіддано служив Слову усією силою непересічного таланту. Працюючи над творами, він, за моїми спостереженнями, відчуває величезну відповідальність за кожну фразу, за кожен образ, за кожне слово. Його творчій манері властива та висока простота, яка дає літературі дохідливість і водночас містить у собі всю складність і суперечливість життя.

У контексті автобіографічного матеріалу, що став основою багатьох новел та оповідань Івана Кідещука, цілком закономірним у творчості письменника видається жанр нарисів, який представлений у різних його видових модифікаціях (“Тут нам сяє шире сонце”, “Клич висот”, “Нащадки повинні знати!”, “Безхребетність” та ін.). Найбільш помітні серед них – мандрівні нотатки під назвою “Клич висот”. Особливої привабливості їм надають ліричні описи природи і вкраплення із фольклорних легенд. На їх тлі не лише увиразнюються образи автора та інших героїв, а й особливого вияву набувають гори, які засобами персоніфікації постають окремими дійовими особами: “Наша доріжка-комірець оповиває пишні скелі самої “голови” Карайману, плечі якого оперлися на кремезну платформу Бучеджів – долоні Румунії, відкритої для космосу”. Зміст твору – це подорож товаришів небезпечним гірським хребтом, у канву сюжету якої автор вмонтовує ліричні оповіді-легенди про походження гір Карайман і Валя Праховей. У їх підтексті чітко вловлюється протиставлення величі недоступних висот і суєтності скорених низин, героя романтичного поклику й особи покірної буденщини. Водночас автор проголошує хвалу фізичній і духовній досконалості людини в її поклонінні безмежній могутності і гармонійності Абсолюту.

Художньо вартісно представлений у прозі Івана Кідещука жанр гуморески, яка нерідко набуває трагікомічного відтінку, завершуючись своєрідною морально-етичною настановою. Зокрема в гуморесці “Зміна” письменник відтворив драматичні колізії з життя села, висунувши на передній план образ Валеріана

Гусика, сумлінного чиновника, який, як йому здається, бездоганно виконує свої обов'язки, працюючи задля людей і на користь людей. Та одного дня “усе пішло шкереберть”. Настав час робити зміни, однак Валеріан ні професійно, ні психологічно ніколи не готувався до них, бо весь час чув на свою адресу тільки похвалу. І ось раптом його впевненість розвіяли слова про те, що “треба іншого, молодшого... більш рішучого”. Умить Валеріан Гусик став Гусиком Валеріаном. “Бачите зміну?” – іронічно запитує автор. Від такої зміни його персонаж мовчки “висунувся зі святкового залу й поволік ноги, одну за одною, у своє тепле гніздо”, облаштоване задалегідь.

Сатира, гумор та іронія Івана Кідещука аж ніяк не виявляють будь-якої зневаги до людини чи глузування над нею. Навпаки автор дуже тактовно й делікатно вказує на недоліки у поведінці своїх персонажів, водночас не нав'язливо підводячи до висновку, як їх можна позбутися чи й узагалі не припуститися. Письменницьке кредо Івана Кідещука полягає у викритті несправедливості, усього ганебного, підлого й підступного, що заважає людині в її поступі до справді незалежного ні від кого й ні від чого взірцевого способу життя, домогтися якого можна лише шляхом морального самовдосконалення, заснованого на християнських чеснотах.

І нарешті про ще один напрямок творчої діяльності Івана Кідещука – літературно-критичний і літературознавчий, почасти підсумований у його книжці “Літературно-культурні орієнтири” (Бухарест, 2015). Її назвою, за спостереженням Михайла Михайлюка, автор “наче застерігає потенціального читача, що має на прицілі розгорнути перед ним дороговкази, які ведуть до справжніх літературних і культурних цінностей української духовності – минулої і сучасної у власній візії. І хай ця візія часто не виходить за межі традиційного прочитання класиків української літератури і сучасних творців красного слова чи оцінення культурних постатей, – вона переконує, що кожна цеглина, вмурована у величну будову української духовності, має в ній своє місце”.

У “Літературно-культурних орієнтирах” Івана Кідещука насамперед привертають увагу статті про українських класиків – Тараса Шевченка, Сидора Воробкевича, Сильвестра Яричевського, Ольгу Кобилянську та

ін., які відзначаються багатством фактичного матеріалу, залученням до аналізу аналогічних явищ із румунського та світового письменства.

Треба відзначити, що в орбіті наукових пошуків Івана Кідещука завжди перебувала творчість Тараса Шевченка. Книжка “Наш Шевченко” (Чернівці: Букрек, 2015) – красномовне цьому підтвердження. До неї увійшло найкраще на той час із шевченкіани Івана Кідещука – наукові статті, рецензії, репортажі з шевченківських святкувань у Румунії, нотатки з подорожі до Канева тощо. Автор присвятив її пам'яті своїх батьків Марії та Михайла Кідещуків, з діда-прадіда українців, які навчили його найважливішого в житті – берегти рідну мову і честь свого роду.

Книжка “Наш Шевченко” Івана Кідещука, жанрово строго підпорядкована вміщеним у ній матеріалам, відкривається коротким зверненням до читача, а відтак у трьох розділах подає статті й рецензії, які стосуються творчості поета або шевченкознавчих досліджень, а також розповіді про урочистості, присвячені Кобзареві, та зразки пісенної шевченкіани.

Уже в назві вступної частини Іван Кідещук з'ясовує своє розуміння Шевченка як “поета правди, краси, віри й любові”. Для нього Великий Кобзар – це самовідданий борець за волю України, батько нації, праведник, який своїм

словом спонукає окрему людину і суспільство загалом жити за законами християнських морально-етичних цінностей.

Людина глибоких релігійних переконань, Іван Кідещук відкривав у головній книзі геніального поета передусім “силу істинного діалогу між небом і землею, між людиною і Богом”. Бо й справді весь Шевченків “Кобзар” перегукується із Божими істинами, за ними вивіряється поетова думка чи поведінка його персонажів. Але найбільше вражає його мистецька форма – щира й відкрита розмова з Абсолютом. У тих безкінечних розмовах із Богом – щиросердих молитвах – Шевченко рідко впоминається за себе, а якщо й звертається із якимось особистим проханням, то воно так чи інакше увиходить в орбіту громадського, планетарного. Тому “Кобзар” у сприйнятті автора книги – “це поетична сповідь людини перед Богом, клятва святої віри до свого народу та рідного краю – неньки України, клятва любові до правди й краси, це книга прозріння людської свідомості, книга любові до життя та Бога”.

У не менш щиропафосних тонах пише Іван Кідещук і про Тарасову гору, де похований геніальний поет, ушляхлюючи її як одну з найбільших святинь світу. З душевним трепетом переповідає він про поїздку до Канева, вплітаючи у свій монолог-сповідь думки про життя і творчість поета. “Оскільки і я був у Каневі на Тарасовій горі біля могили Шевченка, – читаємо зворушливу розповідь, – то можу вважатися щасливим українцем Румунії”.

(Далі буде)

ВШАНУВАННЯ ВЕТЕРАНІВ І ДОБРОВОЛЬЦІВ У СЕЛІ РУСЬ-ПОЛЯНИ (МАРАМОРОЩИНА)

На прохання добровольців з Долини Рускови – Русь-Поляни, Кривого і Рускови, що воювали на боці антигітлерівської коаліції, Румунською державою був зведений у 1954 році пам'ятник у селі Русь-Поляни.

Спочатку пам'ятник був збудований з дерев'яною баштею-пірамідою, на верху якої була поставлена червона зірка. Впродовж років пам'ятник зазнав змін аж до сьогоденного (імпозантного) мармурового вигляду у парку, що в центрі села. Відновлення пам'ятника завдячується бувшому меру села Штефану Ончі.

У 1956 році був збудований з бетону та каменю пам'ятник на 25 квадратних метрів основи з висотою на 3,7 метра.

На пам'ятнику були написи на румунській та українській мовах: «Вічна слава героям, які пролили свою кров у боротьбі проти німець-

ких загарбників!». Добровольці з Полян та Репеди, які віддали своє життя у боях проти фашистів у 1944 році.

Із села Поляни: Смичкаш Іван – молодший лейтенант, герой, Рекало Юрій, Берфела Дмитро, Пістен Симйон, Бевка Дмитро.

Із села Репедя: Красюк Андрій, Микулайчук Петро, Попович Василь, Дзіцак Іван, Попович Юрій.

села Русь-Поляни пішли на війну 284 добровольці, молоді хлопці, включені в ряди Українського четвертого фронту в 1944 році.

Повернулися з війни 185 добровольців... Інші постелили землю багатьох чужих європейських країн.

Союз українців Румунії разом із місцевими органами влади щороку вшановували пам'ять героїв-добровольців покладанням квітів до пам'ятника та різні культурні заходи, а ветеранам та вдовам ветеранів подавали і фінансову підтримку.

З нагоди 55-ої річниці від закінчення Другої Світової війни ми провели велику подію 6 травня 2000 року, до якої були запрошені в село Поляни всі ветерани війни.

Тоді ще жили в Мараморощині 177 добровольців українського походження.

У 2008 році на нашій події з нагоди святкування ветеранів були присутні 5 добровольців і кілька

вдів ветеранів війни.

А в неділю 12 травня 2013 року вже не було присутніх на поминанні жодного ветерана війни із села Поляни та ще жили два добровольці.

Спасибі усім тим, що збираються кожного року вшановувати пам'ять добровольців і ветеранів війни в Русь-Полянах, в одному з найбільших сіл Марамороського повіту, в якому проживає понад 98 відсотків етнічних українців.

Вічна слава тим, хто приніс себе в жертву за звільнення країни і побудови демократичного суспільства у Румунії.

Степан БУЧУТА,
10 травня 2022 р.

Пам'ятник був оновлений (ремонтований) у 1963 році.

Після Грудневої революції 1989 року на верху пам'ятника був поставлений замість зірки хрест.

У своїй програмі дій та культурних заходів Союз українців Румунії має також і вшанування пам'яті українських добровольців та ветеранів війни, зокрема біля пам'ятника, зведеного на честь ветеранів у марамороському українському селі Русь-Поляни.

Складаємо шану ветеранам і добровольцям, бо вони своєю боротьбою і жертвами зробили свій вклад у перемогу над фашизмом, у визволення Румунії від гітлерівців.

Із письмових документів дізнаємося, що із

ПРО ДЕНЬ ЄВРОПИ

Вісторії багатьох народів «День Європи» відзначається 9-ого травня. Це день, в якому святкується мир та єдність у Європі. День Європи – це один із найважливіших днів, назначений проводити єдність серед європейців. Тому День Європи вважається щорічним святом миру і єдності на європейському континенті.

День Європи не лише день народження європейського проекту, це і день радості, солідарності і спільності з участю всіх громадян Європейського Союзу.

Європейський Союз утворився в результаті послідовного розвитку процесу інтеграції країн Західної Європи, яка пройшла у своєму розвитку декілька етапів.

9-ого травня 1950 р. вважається початком процесу європейської інтеграції. В 1951 р. Федеративна Республіка Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Люксембург, Франція, Італія створили Європейське об'єднання вугілля і сталі.

Другий етап Європейської інтеграції у

січні 1960 р.: Велика Британія і ряд інших країн, що не увійшли до Європейського Союзу, сформували Європейську асоціацію вільної торгівлі. До Шенгенського простору входять 22 з 28 держав-членів ЄС усі давні держави-члени ЄС, окрім Великої Британії та Ірландії, і всі нові, крім Кіпру, Румунії, Болгарії та Хорватії.

На 2011 рік угода діяла у 26 країнах: Австрії, Бельгії, Данії, Фінляндії, Франції, Німеччині, Ісландії, Італії, Греції, Ліхтенштейні, Люксембурзі, Нідерландах, Норвегії, Португалії, Іспанії, Швеції, Естонії, Латвії, Польщі, Словаччині, Словенії, Угорщині, Чехії, Швейцарії.

Першого січня 2007 р. Румунія стала членом державності Європейського Союзу. Румунія була перша країна з центральної та східної Європи, яка мала офіційні зв'язки із Європейською Спільнотою. Дипломатичні зв'язки з Румунією та Європейським Союзом відбуваються з 1990 р., продовжуючись із 1991 р., коли був підписаний Договір Співпраці. Після підписання 25 квітня 2005 р. Договору Приєднання Румунія стала країною приєднання, одержавши активний статус на рівні всіх суспільних інституцій.

День Європи – це символ мирної співпраці між державами, що ґрунтується на спільних цінностях поваги до людини та інтересах всіх учасників. Це день, в який всі європейці шанують свої цінності: свободу слова, демократію, незалежність, рівність.

І в місті Сігету Мармаціей відсвятковували Європейський День, де СУР поставив вінок квітів до Пам'ятника Румунського Героя.

Микола ДУТКА

Духовна пожива

Дари Святого Духа в Посланні до Ефесян

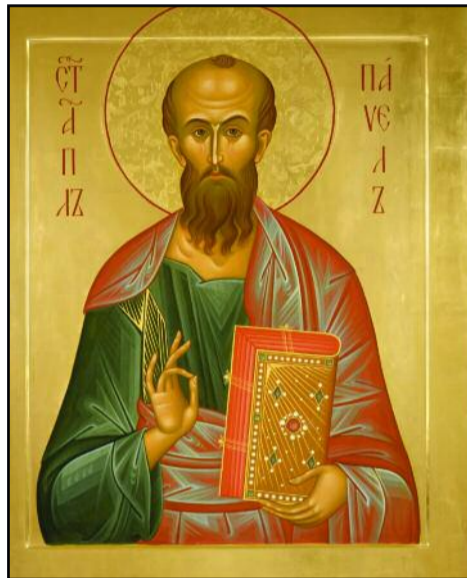
На другий день П'ятидесятниці, названий Днем Святого Духа, ми чуємо на Апостолі частину з послання Ап. Павла до Ефесян, тому що в цьому листку він говорить їм не тільки, про що треба робити кожному вірникові, щоб поліпшувати своє життя, але й про допомогу, яку кожний із нас дістає через Св. Духа.

Це послання, написане Ап. Павлом, коли він був у тюрмі у Римі між 61 і 63 роками, хоче зміцнити віру християн із давнього міста Ефесу, щоб показати їм, де віра має вести кожного віруючого. Не думаймо, що ефесяни не були вірні; сам Ап. Павло каже про них: «Тому й я, почувши про вашу віру в Господа Ісуса і про любов до всіх святих, не перестаю за вас дякувати, і в молитвах своїх за вас згадую» (1, 15-16). Тут святими називає всіх християн, а головне – запам'ятати, що не тільки віра ефесян зворушила Ап. Павла, але й їхня поведінка з любов'ю до ближніх, тому що з цього можна побачити віру.

У двох місцях з послання говорить він про що має віра принести із собою. Перший раз він молиться, «щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отця слави, дав вам духа премудрости та відкриття для пізнання Його, просвітив очі вашого серця, щоб ви зрозуміли, до якої надії Він вас закликає, і який багатий Його славний спадок у святих, і яка безмірна велич Його стала у нас, що віруємо за виявленням великої сили Його» (1, 17 – 19). Віра приносить за собою перший раз через Святого Духа, ту премудрість, яка нам дозволяє пізнавати Бога, тому що, знаючи Його, будемо мати надію

на те, що Він нам приготував, і тоді не будемо вже казати, що робимо і що не робимо із всього того, що Він просить від нас.

В іншому місці з послання Ап. Павло говорить про що має принести далі віра у нашому житті: «Для того схиляю коліна свої перед Отцем, що від Нього має ймення кожен рід на небі і на землі, щоб Він дав вам за багатством слави Своєї силою зміцнитися через Духа Його в чоловікові внутрі-

нім, щоб Христос через віру замешкав у ваших серцях, щоб ви, закорінені й основані в любові, змогли зрозуміти з усіма святими, що то ширина й довжина, і глибина і вишина, і пізнати Христову любов, яка перевищує знання, щоб були ви наповнені всякою повнотою Божою» (3, 14 – 19). Через віру, Дух Святий принесе кожному вірникові зміцнення у спокусах, зміцнення у «чоловікові

внутрішнім», щоб Христос замешкав у наших серцях. Навіть Сам Господь казав: «Як хто любить Мене, той слово Моє берегтиме, і Отець Мій полюбить його, і Ми прийдемо до нього, і осело закладемо в Нього» (Ін. 14,23).

Представляючи ці дари віри через Духа Святого, Ап. Павло дає далі практичні поради про те, як нам треба дійти до цих плодів віри. Найголовніше для віруючих є відрізнитися від тих, які не вірують, відірватися від них, поводитися так, щоб наші діла доказували не тільки нашу віру, але й невірство і погані діла тих, котрі віддалилися від Бога. Він каже: «поводьтєся, як діти світла» (5,8); світло тут означає не тільки знання Бога, але і наші діла, які видно і які свідчать про нас, «бо плід світла знаходиться в кожній добрості і праведності, і правді» (5,9).

Кажучи, що ми мусимо бути завжди обережні і мудрі у всіх наших ділах і думках, Ап. Павло додає: «розмовляючи поміж собою псалмами і гімнами, і піснями духовними, співаючи і граючи в серці своєму для Господа, дякуючи завжди за все Богові й Отцеві в Ім'я Господа нашого Ісуса Христа» (5, 19-20). Тому він і каже далі: «Усякою молитвою й благанням кожного часу молітьєся Духом» (6,18).

Читання і засвоєння цих божественних слів Ап. Павла, точно принесуть нам, як пише він в останніх словах послання: «мир братам і любов із вірою від Бога Отця і Господа Ісуса Христа! Благодать зо всіма, що незмінно люблять Господа нашого Ісуса Христа!».

от. Маріус М. ЛАУРУК

Конкурс з декламування української поезії – повітовий етап

«Поету, кажуть,
Треба знати мову
Та ще уміти
Вправно римувать.
Натхнення і талант – і все готове –
Слова самі піснями забринять».

Василь СИМОНЕНКО

Сьомого травня 2022 року СУР організував «Конкурс з декламування української поезії», повітовий етап, ХХІІІ випуску, що відбувся у приміщенні СУР Верхня Рівна. На відкритті цього конкурсу були присутні голова СУР депутат Микола-Мирослав Петрецький, голова Марамороської філії СУР Мирослав Петрецький, які доклали багато зусиль в організації цієї події. Також були присутні члени журі: Анна Самбор, Лоредана Лушкан, Михайло Мачока і Василь Пасинчук, які уважно оцінювали наших учнів.

На конкурсі декламування української

поезії брали участь учні із усіх сіл, де викладається українська мова: Поляни, Кривий, Рускова, Красний, Вишавська Долина, Бистрий, Верхня Рівна, Кричунів,

Ремети та учні Сігетського українського ліцею імені Тараса Шевченка. Були присутні 95 учнів початкових, гімназійних і лицей-

них класів, яких супроводжували їхні викладачі.

Конкурсні завдання полягали у фонетично правильній інтерпретації твору (темп, інтонація, дикція) та загальній художній виразності декламації (жестика, міміка) вірша українською мовою, а учні IV- XII класів мали також продемонструвати уміння прочитати невідомий текст. Всі учні гарно старалися декламувати вірші.

Конкурс з декламування української поезії сприяє вихованню патріотичних почуттів у дітей та молоді, а також у розвитку інших навичок, як: виразність, публічний виступ та впевненість у собі.

Після закінчення конкурсу всі учні стали переможцями, які отримали I, II, III-ю премії, відзнаки. Для кожного класу визначилися такі результати:

(Продовження на 10 стор.)

Микола ДУТКА

Слово у День Святої Трійці

Сьогодні День Святої Трійці. Нині віра наша християнська отримала своє довершення. Крім Отця і Сина посланий Господом нашим Ісусом Христом на Своїх учеників і Апостолів і зішедший на них у вигляді вогненних язиків, третя особа Святої Трійці – Дух Святий. Все, що є потрібне і необхідне людині, явилось, відкрилося їй нині. Все, що необхідне для спасіння, – дано нам. Погляньмо, що дає християнинові віра в Пресвяту Трійцю. Двері є син, як говорить Сам Він: «Я є двері» (Ін. 10, 9). Ключ до цих дверей є Дух Святий: «Прийміть, – говорить, – Духа Святого. Кому відпустите гріхи, тим відпустяться, на кому залишите, залишаться» (Ін. 20, 22, 23). А дім – Отець: «У Домі Отця Мого осель багато» (Ін. 14, 2). Будьте ж ретельними до сили слова. Якщо ключ не відкриє (чому Сам говорить: «Йому воротар відчиняє» (Ін. 10, 3), двері не відчиняться; а якщо двері не відчиняться, то ніхто не ввійде в Дім Отця, як говорить Христос: «Ніхто не приходять до Отця, як тільки через мене» (Ін. 14, 6), дається ще любов Сина, така ж велика і безконечна, як і любов Отця. Син приніс Себе в жертву за нас і помер на хресті. Син викупив нас ціною крові Своєї; ми повинні належати Йому, слухатися Його голосу і сповняти заповіді, які Він дав нам у Своїй святій науці. «Я є шлях, істина і життя», сказав Ісус Христос, Син Божий. Перед нами на вибір – два шляхи і два пристановища: Син і заповіді Його, або світ і його спокуси. Вибирайте один із цих двох,

але пам'ятайте: хто любить Сина і сповняє слово Його, той возлюблений буде Отцем Небесним і буде мати життя вічне, як про це засвідчує Ісус Христос (Ів.14, 25), а «хто

любить світ і спокуси його», в тому немає – і не буде – «любові Отчої» і життя вічного, як про це свідчить Апостол Іоан (Ів. 2, 15). А тому, дорогі мої, щоби отримати нам любов Отця, любимо Сина, Який полюбив нас аж до смерті, смерті хресної. Саме тому нехай буде прибіжищем, пристановищем

нашим Син: завдяки цьому надійному пристановищу ми надбаємо любов Отця. Накінець, покров християнина – Дух Святий. Крім любові Отця і Сина, нам подарована ще велика і безконечна любов Духа Святого, Господа Животворящого. Цю істину Христос висловив наступними словами: «Якщо любите Мене, виконуєте Мої заповіді, Я умолю Отця і дасть вам другого Утішителя, Який буде з вами ввіки» (Ів.14; 15, 16, 20); «Утішитель Цей, Дух Святий, Якого зішле Отець в Ім'я Моє, навчить вас усьому і нагадає вам все, що я говорив вам» (Ів.24,26). Цей Дух Святий, третя особа Пресвятої Трійці, зійшов нині, в день п'ятдесятитий по Воскресінню Христовому на святих учеників і апостолів Христових, а через них і на всіх правдивих християн. Цей Дух Святий покриває нас, береже, зцілює, оживляє нас, наповнює радістю і веселістю серця наші. Коли захочемо дотримуватися вчення Христового, то і сам Дух Святий прийде до нас у цій справі своєю всемогутньою допомогою, і тоді ярмо Христове стане для нас легким і приємним. Як Трійця є Єдиний Бог, так і ми всі через взаємну любов свою і любов Божу до нас будьмо всі єдині в Господі Бозі нашому. Хай буде одне Царство Отця, і Сина, і Святого Духа. Закличмо до Святої Трійці із глибини душі: «Тройце Свята – слава Тобі». Амінь.

Протосінгел д-р Ігнатій БОЧКОРЕК, старець Українського Православного Монастиря Св. Івана Хрестителя – Рускова, Марамуреш.

Лист до редакції

*Вельмишановний
пане головний редакторе
Іване Ковачу,*

Ви вашим добрим ділом мене ошчасливили, а саме в ту мить, коли я побачив свою поезію «Шукаю тебе» у вашій любій газеті «Вільне слово». Я не лише я зрадив цьому, але й сільські гитати, вся молодь села, бо вони те, що я пишу, дуже добре розуміють і дуже люблять ліричні поезії...

Ще раз дякую! Ще дозвольте мені, щоб я вас ублагав, щоб ви прийняли і цей вірш, який я ввчилаю вам сьогодні, який я написав в пам'яті Івана Кідещук і який я назвав «На радість приснився мені Кідещук». (...)

Менер я хоту вам сказати, що я дуже, дуже радий, що ви ще і ще сіяєте у «Вільному слові» і, дай Боже, щоб ще сіяли довгі-довгі роки.

Я вклоняюся вашому талантові, вам, і хай Господь небесний освіає вас здоров'ям, його любим сыйвом, і хай принесе у ваш дім тільки радість, тільки щастя і його в нелегкі дні святу допомогу. Щоб потім погувались, як проміньна весною.

Ще вам бажає, пане головний редакторе «Вільного слова», М. Волощук.

Михайло ВОЛОЩУК

НА РАДІСТЬ ПРИСНИВСЯ МЕНІ КІДЕЩУК

*Пам'яті письменника
і друга Івана Кідещук*

На радість приснився мені Кідещук,
Приснився мені під ясеними,
Прекрасний, як в небі весняному крук,
Як все те, що сяє над нами...

Приснився мені у правій руці,
Якою писав від любові,
В якій Негостина, ще й Чернівці,
Так сяють, як зорі ранкові.

Веселий приснився мені в зоряну ніч,
Веселий, як в теплий день квіти,
Ми там розмовляли пліч-о-пліч, –
Там зміг ним я справжньо радіти...

Він був такий гарний, такий молодий,
Як ангел небесного раю,
Його голос світлий, такий голосний,
Я слухав, як спів птахів в гаю.

Він грів своїм голосом любим мене,
Здавалось, що світ його чує,
Що голос цей злотний ніде не помре,
Що він рани всі полікує.

Там під ясеними, здавалось мені,
Що Іван Кідещук не погасне,
Що він ще так сяє в своїй красоті,
Як сонце, коли небо ясне...

Мені в сні здавалось, що Іван Кідещук,
Як славний письменник й людина,
Дійшов до найславних і свтлих наук,
Щоб гордилась ним Негостина.

Й коли я прокинувся із злотного сну,
Сказав, що цей сон не забуду,
Що він зайшов в душу навіки мою,
Я всім прославлять його буду...

Хай Іван Кідещук у святих небесах,
Якого ми так поважаєм,
Хай знає, що житиме в наших серцях,
Що ми його не забуваєм.

Ми знаєм, що він не помер й не помре,
Це мож' розсудити логічно,
Що він в небесах, де Всевишній живе,
Так жити він буде ввічно.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Союз українців Румунії організував у Бухаресті 3-5 червня 2022 року Фестиваль українського фольклору в Румунії

Союз українців Румунії організував у Бухаресті 3-5 червня 2022 року Фестиваль українського фольклору в Румунії – великий культурний проєкт, реалізований за фінансової підтримки Міністерства культури Румунії.

У рамках проєкту СУР організував у п'ятницю конференцію «Роль нематеріальної культурної спадщини українців у Румунії», модератором якої виступив голова філії СУР Михайло Трайста. У конференції взяли участь фахівці у галузі, які представили наукові роботи чи доповіді на теми: «Українська нематеріальна спадщина в Румунії», «Захист МНС та Конвенція ЮНЕСКО 2003 року», «Особливості традицій українців», «Народні костюми та вишиванки марамуреських українців: традиції, новації та популяризація», «Весільні звичаї та обряди на українсько-румунському етнічному кордоні кінця XIX – першої половини XX ст.», «Історія української літератури в Румунії» та «Українці в Румунії: від історії до культурних ресурсів».

У суботу в Національному музеї села ім. Дімітрія Густі відбулося офіційне відкриття фестивалю. У заході взяли участь художні колективи та представницькі ансамблі українського танцю, такі, як «Молоді гуцули» з Вишавської долини Марамуреського повіту, ансамбль «Червона калина» з Негостини Сучавського повіту, вокальний колектив «Чорне море» зі Сфинту Георге Тулчанського повіту, Ансамбль «Золоті друзі» зі Штюки Тіміського повіту,

ансамбль «Весна» з Рогожеши Ботошанського повіту і гурт Зоря з Бухареста. Також присутні мали змогу помилуватися майстерністю присутніх на святі українських народних майстрів, від яких дізналися цікаві подробиці про традиційні ремесла.

У заході також взяли участь багато українських біженців, які представили традиції, звичаї та ремесла, характерні для регіонів свого походження.

Загалом у фестивалі взяла участь велика аудиторія, багато дослідників, мовознавців, офіційних осіб та провідних членів Союзу українців Румунії. Серед них голова СУР Микола-Мирослав Петрецький, Державний секретар Міністерства культури Діана Стефана Бачуна, директор з питань комунікації та музейної освіти Національного музею села ім. Дімітрія Густі Юліана Маріана Грумезеску-Балач тощо.

Фестиваль має особливе значення, оскільки нематеріальна культурна спадщина українців є одним із найсильніших елементів спадкоємності українських спільнот у Румунії. Він охоплює всі ремесла, уявлення, вирази, знання та навички, які ці спільноти постійно передають і відтворюють, від покоління до покоління, у зв'язку зі своєю історією та взаємодією з природою. Основними сферами, що визначають нематеріальну культурну спадщину, є усні традиції та вирази, виконавське мистецтво, соціальні практики, ритуали та святкові заходи, знання природи та всесвіту, а також різноманітні традиційні ремісничі техніки.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ

8 травня 2022 року в селі Поляни відбувся один із найбільш представницьких заходів вшанування пам'яті ветеранів війни. Він був організований Мара-

муреською філією Союзу українців Румунії і мав на меті вшанувати пам'ять усіх полеглих бійців на фронті, які пожертвували собою заради мирного майбутнього свого народу.

Захід розпочався покладанням квітів та вінків до пам'ятника ветеранів війни у селі Поляни, де місцевий православний священник Адриан Вишован відслужив поминальну панахиду за загиблими у війні.

Потім відбувся урочистий концерт, на якому виступили фольклорні ансамблі з Марамуреського, Тіміського, Тулчанського, Бото-

шанського, Караш-Северінського, Сату-Марського та Сучавського повітів. На сцені звучали патріотичні пісні – данина пам'яті ветеранам війни, котрі кров'ю виборолі можливість для наступних поколінь жити, народжувати і виховувати дітей.

Весняні скотарські звичаї українців – «Гуцульська Міра»

Вівчарство – це стародавнє заняття, яке зберігається в труднощах-радошах у розширених зонах Гірських Карпат. Ця традиція триває далі в селі Бистрий з повіту Мараморощина. Подія-фестиваль відзначає головний етап перегону овець у гори, на полонини має своє втаємничене бажання – зберігати надалі стародавні костюми та вівчарські звичаї.

Скотарство, поряд із лісорубством та обробкою землі, були і є основними заняттями мешканців історичної Мараморощини. Проте, з часом, неза-

лежно від нашого бажання, через ритм сучасного життя вони втратили свою інтенсивність. Однак місцеві громади свято зберігають звичаї своїх предків, передусім ті, що відзначають етапи життєвого циклу у селі.

Фестиваль «Гуцульська Міра» має вже свій розпочаток – зберігання весняних пасторальних звичаїв: доїння овець, вимірювання молока, а також і підготовки традиційних архаїчних інструментів, як: трембіта, сопілка і дрімба.

15 травня 2022 р. в селі Бистрий Марамурська філія СУР організувала традиційну культурну подію «Весняні скотарські звичаї українців – «Гуцульська Міра», основною метою якої є популяризація давніх традицій.

На події взяли участь фольклорні ансамблі наших українських громад: з Ботошань, Сучави, Тульчі, Сфинту Георге і Тіміш, а також із Бистрого, Луга, Бичкова, Кричунова, Верхньої Рони, Полян, Кривого і Вишавської Долини. Цей фестиваль міцнішає з року

на рік, він будучи записаний у календарі культурних заходів Мараморощини.

Учасники фестивалю представилися у традиційних костюмах кожного села, в яких відображена свідомість нації та її естетичний ідеал. У костюмах відкриваються риси в любові до яскравих кольорів та їхня елегантність.

Щиро дякуємо організаторам цього фестивалю, які доклали багато зусиль у його проведенні.

Микола ДУТКА

Святого Духа прийняли!

Протягом одного року є 52 неділі, коли ми беремо участь у Святій Літургії та більше молимося, як зазвичай. Із цих 52 неділей лише одна Свята Неділя – Сходження Святого Духа. Ми не повинні думати, що лише одна неділя року є святою а інші – ні. Саме на 50-ий день після Воскресіння Христа на апостолів зійшов Святий Дух, а через них Дух зійшов на всіх людей, які бажали його дістатися, – тому цю неділю називають Великою Неділею або Святою Неділею.

Читаємо у 2-ій главі Діянь Святих Апостолів, як зійшов Святий Дух на Святих Апостолів, як після проповіді Апостола Петра дісталися Духа Божого ті люди, які покалися і хрестилися та заснували першу Християнську Церкву. Так вирішив Бог здійснити цю спасительну місію, яку почав Ісус Христос після хрещення у річці Йордан. Сходження Святого Духа не є лише одним історичним випадком, який відбувся один раз над Святими Апостолами. Дух Святий сходить і приходить і сьогодні через нашу церкву, а саме через Святі Тайни.

Тайна Святого Хрещення є перша Тайна, через яку людина освячується. У Православній церкві дитина не охрещується у зви-

чайній воді, а у священній воді, яку священник освячує, а потім каже: „Охрещується раб Божий (ім'я) во ім'я Отця і Сина і Святого Духа. Амінь”.

Тайна Миропомазання слідує відразу ж після Хрещення. Помазується чоло, груди, плечі, руки, ноги, вуха людини, вислов-

люючи: „Печать Дара Духа Святого, Амінь!” Через цю тайну людина запечатується на вічність Духом Святим.

Третя Тайна нашої церкви – це Тайна Покаяння. Святі Отці говорять, що покаяння є друге хрещення, тому що так, як через

Хрещення людині прощаються всі гріхи, так вона очищується через сповідь своїх провин та стає такою, як після Хрещення.

Тайна Пресвятої Євхаристії (Святого Причастя) є причастя Тілом та Кров'ю Ісуса Христа у вигляді хліба та вина. Ці елементи перетворюються через Сходження Святого Духа, коли священник промовляє: «Господи, ти пресвятого твого Духа в третю годину на апостолів твоїх послав; неувідійми ж його, Благий, від нас, а обнови нас, що молимося Тобі...». Через Святе Причастя Ісус буде жити з нами, допоможе нам любити Бога та ближніх, дасть силу чинити добро.

Через Тайну Вінчання чоловік і жінка отримують Божеблагословення на спільне життя аж до смерті та християнське виховання дітей.

Тайна Священства є тайна, через яку християни, яких покликав Бог, стають священниками. Дух Святий через рукоположення єпископа сходить на священника. Він отримує владу уділяти Святі Тайни, навчати і провадити людей до Божого Царства.

Свята тайна Оливопомазання (Єлеопомазання), як і тайна Покаяння (Сповіді) належить до тайнств зцілення, тобто відновлення чи помноження освячуючої ласки в душі. Єлеопомазання скріплює душу й тіло хворої людини, дає їй спокій і душевну радість, допомагає видужати.

Отже, через Церкву Ісус залишив нам сім засобів для нашого спасіння, – їх називають Святими Тайнами. Так ми сьогодні причащаємося Святим Духом для зцілення душі й тіла на власне наше спасіння.

отець д-р Іван ЮРЧА

МІЖЕТНІЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ «СПІВЖИТТЯ» У НЕГОСТИНІ

29 травня цього року в с. Негостина Сучавського повіту відбувся новий випуск міжетнічного фестивалю «Співжиття».

Цього року на фестиваль були запрошені і ми – гурт «Веселка» із села Луг над Тисою з Мараморощини і «Голос полонини» із Полян.

Ми щиро вдячні керівництву філії СУР Сучавського повіту, пану голові філії Іллі Савчуку за запрошення, а також нашому голові СУР пану Мирославу Петрецькому за те, що дав нам таку можливість відвідати прекрасне

село Негостина і поспілкуватися із чудовими, гарними людьми.

Сучава зустріла нас гарною, сонячною погодою, незважаючи на те, що Метео повідомляли дощі.

Українська пісня об'єднує людей, в ній виражаються почуття любові, радості, переживання. На свято прибуло багато людей, молоді, представників різних меншин повіту.

Наш гурт «Веселка» представив кілька українських народних пісень, які були оцінені присутніми гучними оплесками.

До речі, зал будинку культури був переповнений.

Ми виконали пісню про маму, її любов і переживання, коли доля її дочки не вдалася. Це пісня «Летіла зозуля», яка є емблемною піснею для нашого гурту.

Потім ми виконали пісню «Зацвіла калина» про тещу (свекруху), яка ніяк не може полюбити свою невістку і старається розлучити свого сина із нею.

Гумористичну, побутову пісню «Дала мені мама корову», яка колись була дуже поширена на ве-

сіллях, а також проспівали кілька лужанських співанок.

Сподіваюся, що ми не підвели очікування присутніх у залі будинку культури.

По дорозі додому ми відвідали виставку керамічних виробів у с. Марджіня і монастир Сучевіца. Повернулися додому з приємними враженнями і сподіваннями на наступні виступи та не забувати прекрасного села, чудових людей Негостини.

До нових зустрічей, гостеприємні негостинці!

Анна САМБОР

Конкурс з декламування української поезії – повітовий етап

(Закінчення. Продовження з 6 стор.)

Підготовчий клас: Котець Сара – I премія, Семенюк Драгош – II премія, Савчук Елісабета і Манзюк Тіана – III премія. Відзнаки: Біліч Марія, Кут Штефанія, Турус Софія. За участь: Марічук Мая, Бензар Мігаєла, Куреляк Антонія.

I клас: Кващук Микола – I премія, Бензар Тімея, Кошован Соріна, Біланюк Томас – II премія, Рекало Йонатан, Бочкорик Лучіан – III премія. Відзнаки: Бойко Алесія, за участь, Бондя Георгіана, Лімшак Даніель, Нан Василь, Доробиць Андрія.

II клас: I премія – Яворовський Андрія, Дзерік Александра, II премія – Масзніксо Сарай, Проданюк Софія, Мурешан Яніс, III премія – Рекало Павло, Бойчук Михайло, Мартін Петро, відзнака – Бумбар Наталія, за участь – Турус Лучія.

III клас: I премія – Лаурук Валентин, Мойсюк Анастасія, II премія – Тімшак Дамаріс, Брумар Алесія, III премія – Думніч Еріка, відзнака – Доброцькі Теодора, за участь – Пістен Сара, Машніца Марія, Беука Адіна, Варга Меліса, Доробиць Віку.

IV клас: I премія – Доброцькі Маруся, II премія – Шімон Балінт, Копощук Алесія, III премія – Мікулайчук Рахела, Лемак Дарія, відзнака – Пістен Лавінія, за участь – Ганціг

Ясміна, Бротней Василь, Турус Марічіка, Барзідан Емануел, Малярчук Дарія.

V клас: I премія – Пітуляк Мар'яна, Дубей Делія, II премія – Матічук Делія, Ковач Крістіян, III премія – Лабіч Александра, відзнака – Мікулайчук Марія, Вечунка Лавінія, за участь – Бротней Крістіяна, Уліч Аделіна, Кіріла Андра.

VI клас: I премія – Колопелнік Сіміна, II премія – Ціфрак Александру, III премія – Юркуц Флоріка, відзнака – Майош Йонела, за участь – Кауні Марінеда, Пекора Іляна, Мікулайчук Мотря, Красюк Георгіана, Годинка Марія, Аргуелан Ніколета.

VII клас: I премія – Курак Дарія, II пре-

мія – Фрасін Руксандра, III премія – Дубовіч Летіція, Бойчук Сабріна, відзнака – Руснак Анамарія, Сурдук Мар'ян, за участь – Бойчук Йонуц, Дутчук Делія, Мирза Анамарія.

VIII клас: I премія – Богар Йонела, II премія – Трайста Елвіра, III премія – Шофінець Дарія, відзнака – Лупшак Андрія, Месарош Андрія, за участь – Маскалюк Флоріна.

IX клас: I премія – Бойчук Лукас, II премія – Лонтя Ларіса, III премія – Клемковіч Ясміна.

X клас: I премія – Мануляк Касіан, II премія – Ністор Мігаєла.

XI клас: I премія – Фірішак Таня, II премія – Данко Мігаєла.

XII клас: I премія – Літвак Крістіна.

Декламовані поезії довели, що на рівні нашої спільноти маємо забезпечену безперервність наших гарних традицій. Адже поезії потрібні всім, поети так само потребують читачів, як і читачі поетів, – зазначала Ліна Костенко. Поезія – це дзеркало душі, його внутрішній світ, що знайшов відображення у віршованих рядках: «Поезія – це я, це світло, це пісня, це світ, це все!».

Щиро поздоровляємо учасників, викладачів, родичів і організаторів цього конкурсу і бажаємо й надалі, щоб наші діти зберігали свої традиції і розвивали любов до рідної мови.

Сучавська українська громада підтримує вимушених переселенців з України

Сучавська українська громада не залишилась байдужою до важкої ситуації в Україні, спричиненої російським вторгненням. Сучавський повіт – прикордонний повіт з Україною – ще з 25 лютого через пункт пропуску Сірет-Порубне почали в'їждати до Румунії чимало українців, які залишили свої домівки у пошуку безпечного місця. Етнічні українці Сучавського повіту щедро відкрили двері власних домівок та допомагали біженцям, щоб бодай трохи полегшити їхній біль.

Голова Сучавської філії Союзу українців Румунії (СУР) Ілля Саучук невтомно працює, щоб допомогти переселенцям. Він розповів нам, що 24 лютого негайно скликав засідання комітету Сучавської філії СУР, на якому був встановлений план дій для підтримки українських біженців, які почали прибувати до Сучавського повіту. З 25 лютого чимало членів філії та волонтерів знаходяться на пункті пропуску Сірет-Порубне, де забезпечують переклад, для чого залучено понад 50 викладачів української мови та інших знавців української мови. Біженців зустрічали з гарячою їжею, предметами першої необхідності, шукали для них житло і транспорт для тих, хто хотів дістатися до інших європейських країн. У цьому їм багато допомогла Євангельська церква міста Фегераш, яка забезпечила безкоштовний транспорт і тимчасове проживання в місті Фегераш і посприяла біженцям дістатися до Німеччини. Мікроавтобус Сучавської філії СУР також забезпечив транспорт людей та постачав їм гуманітарну допомогу.

«Я допоміг бажаним з перекладом документів для подання заявок на отримання статусу біженця. Також я брав участь у засіданнях Центру командування з підтримки біженців України, створеного на пункті пропуску в Сіреті. Ми допомогли біженцям розміститися у сім'ях, а також у центрах, організованих в Сіретському коледжі імені Лацку Воде, на стадіоні міста Сірет, а також у Мілішівцях, де тимчасово проживали індійські студенти, які прибули з України. У Серетському культурному центрі тимчасово розмістилися близько 400 осіб, а в приміщенні Сучавської філії СУР проживають і тепер п'ятеро жінок з дітьми, яким ми надаємо все необхідне. Я також член Повітової комісії з питань запису українських дітей до румунських шкіл, яка діє при Сучавському повітовому шкільному інспектораті. Зараз у школах Сучавського повіту навчається 139 дітей з України. Ми також організували кампанію зі збору гуманітар-

ної допомоги для українських біженців, які знайшли притулок у Румунії, а також для тих, хто залишився в Україні. Ми відправили вантажівки з гуманітарною допомогою до населених пунктів Глибока, Терешини, Чернівці тощо. Приїхали представники українських місцевих влад і забрали допомогу, яку ми збирали в селах Балківці, Негостина та ін. Ми дуже добре співпрацюємо з Посольством України в Румунії. Секретарка нашої філії пані Оксана Кіріак допо-

країні важче, але нас добре зустріли, у нас дуже хороші умови, за що ми дякуємо. Все дуже добре. Члени Союзу українців Румунії дуже хороші люди, ми їм будемо дякувати все життя, що вони нас добре прийняли, вони нам допомагають дуже багато, до нас відносяться теж дуже добре. Ми вас запрошуємо до себе у гості до Києва, коли у нас буде все добре. А майбутнє своє бачимо під мирним небом, в мирній країні та щоб на всій планеті завжди був мир».

могла багатьом українським біженцям дістатися до Посольства України в Бухаресті, щоб вирішили різні проблеми з документами. Ми допомогли українським громадянам знайти роботу, рекомендуючи їм місцевий сайт працевлаштування Ajobm Сучава. Сучавська філія СУР продовжує приймати біженців та надавати всю необхідну їм підтримку, намагаючись вирішувати всі проблеми, з якими вони стикаються, – сказав голова Сучавської філії СУР Ілля Саучук.

Пані Оксана зі своїми знайомими приїхали з Києва. Вони знайшли прихисток в приміщенні Сучавської філії СУР, де себе добре почувають: «До Румунії ми прибули самі, їхали авто. Наші друзі дали нам номер телефону і ми подзвонили пані Оксані, яка нас забрала. До нових умов ми пристосувались, скажімо, добре, у чужій

Діти, які записалися до дитсадків та шкіл Сучавського повіту, в тому числі до шкіл, де викладається українська мова, оскільки у окремих селах та містах цього повіту проживає автохтонне українське населення, добре адаптувалися. Вчителька Мірабела Карпак викладає українську мову у Сіретській гімназії імені Петру Мушата, де записалося четверо дітей з України. Ось, що вона розповіла: «Ще з перших днів, коли почалось нещастя в Україні, я була біля кордону і допомогала нашим братам українцям. Зараз у нашій школі вчать четверо дітей з України. Двоє малих ходять до дитячого садка, а інші двоє у п'ятий та сьомий класи. Яні десять років, вона з міста Харків. Вже місяць минув, відколи Яна ходить до нашої школи. Вона кожного ранку чекає біля школи на мене і каже мені: Мірабела, я прийшла до школи, бо мені тут подобається. Тоді ми разом заходимо в клас, де на нас чекають учні. Коли перерва діти розмовляють з Янною, вони запрошують її в парк, в музеї. Її день народження буде у весняних канікулах, 19 квітня, але ми вже подарували Яні те, що їй потрібно було. Ми всі одна сім'я. Яні дуже подобається танцювати, вона брала участь у численних танцювальних конкурсах в Україні, саме тому я запросила пані керівницю танцювального гурту Зірку Янош, щоб прийняла Яну на курси танцювання. Яна весела, вона не встигає думати про нещастя, яке відбувається в Україні».

Ілля Перчік, учень 12 класу Сучавської теологічної семінарії імені Митрополита Дософтея, який паралельно вивчає українську мову у Сучавському національному коледжі імені Міхая Емінеску, взяв участь разом зі своїми колегами у допомозі українським переселенцям, які прибули до Сучавського повіту. Вони працювали волонтерами, зокрема на Сучавському залізничному вокзалі. Ось, що розповів Ілля: «Так трапилось, що в сусідній державі, в Україні, сталася велика біда, прийшла війна, яка несе за собою великі збитки.

(Далі буде)

Христина ШТИРБЕЦЬ

Благодійні концерти на підтримку України

У період 19-23 травня 2022 р. СУР організував ряд благодійних концертів, збираючи грошові фонди для підтримки українського народу, який попав у війну з російською федерацією.

Цей проект був установлений у партнерстві понад 20 інституцій народних адміністрацій, центральних та місцевих, а також із освітою та засобами масової інформації. Благодійні концерти були організовані:

У Сіреті 19 травня, у Сіреті 20 травня, в Тіміші 21 травня, в Бухаресті 23 травня. На сцені виступали народні артисти з України: Ірина Стиць, Дмитро та Назарій Яремчук, Олександр Зайченко, Алла Попова. Вхід був вільний, а учасники, які були запрошені, підтримували грішми біженців з України, які тепер знаходяться на території Румунії, а також і українські громади, які залишилися на території України боротися за свою державу.

Благодійний концерт «Разом з Україною» – це найвизначніша музична подія, організована на знак солідарності з людьми, які рятуються від війни.

Народні артисти України, які зібралися на одній сцені не лише для того, щоб розвеселити людей, але й для того, що Україні сьогодні потрібна допомога. Вони дякували румунським громадянам за допомогу, яку вони подали біженцям України, а також розповіли про їхній біль і страх, через який вони

переходять. Вони пообіцяли, що будуть захищати свою державу і недопустять ворогів, щоб її загарбали.

Ми бажаємо, щоб наші голоси сказали правду, і зупинили руську навалу.

*Слава Україні!
Героям Слава!*

Микола ДУТКА

Національна олімпіада з української мови та літератури у Тімішоарі

(Продовження з попереднього числа)

Ми всі з хати завжди їх підтримували, щоб вивчали рідну українську мову, в нас є і бабуся, яка говорить українською мовою. Можу сказати, що перша мова, якою наші діти почали говорити, це українська мова, тому що у нас в хаті говориться по-українськи і ми з ними завжди говорили українською мовою, а румунську вони почали навчати у три-чотири роки, граючись з іншими дітьми, потім в дитсадочку та в школі. Завжди ми їм казали, що рідну мову не треба покидати. І вони зрозуміли це та брали участь у всіх конкурсах з української мови. Ми завжди підтримували їх і далі підтримуватимемо у навчанні української мови. Я дуже вдячна викладачам, які прищепили їм любов до української мови та поставили базу знань у гімназії, тому що у гімназії вони отримали гарні результати, і коли дівчата поступили у ліцей, вони пішли з думкою вивчати далі українську мову. Вони обрали ліцей, де не викладається українська мова, але після уроків вони ходили на уроки у ліцею імені Міхая Емінеску, там, де викладається українська мова і діти мають можливість удосконалити її. Я думаю, що любов до рідної мови виховується з дитинства, а коли діти вже дорослі, то вони знають, як треба далі поступати, саме тому в них є такі успіхи.

Учень XI класу Сучавської теологічної семінарії Іван Патраучан, який паралельно вивчає українську мову при Сучавському національному коледжі імені Міхая Емінеску, отримав також

першу премію. Ось, що він сказав: «Для мене було дуже приємно побувати в іншому місті, побачити цікаві споруди та дуже добрих людей, які прийняли нас з відкритими обіймами. У Тімішоарі ми подружили з іншими дітьми та дорослими. На день раніше до олімпіади я та мій друг зробили молитву і ми знали, що Бог нам допоможе і ми здамо олімпіаду успішно. Потім дізнався, що мої батьки теж робили молитву за мене. Я зайняв перше місце на національній олімпіаді. Я такий радий був, що не повірив спочатку, що отримав першу премію. Я знав, що Бог мені допоможе і сказав вам про молитву, бо хотів, щоб і ви побачили, яку силу має молитва. Хочу подякувати всім організаторам, а найбільше вчительці, яка нас підготувала до олімпіади, я дуже вдячний їй».

Вчителька української мови Восьмирічної школи с. Ремети Марамороського повіту Анамарія Ковач.член комісії, також поділилася своїми враженнями від участі в олімпіаді: «Цього року мені вдалося побувати у Тімішоарі, бути членом комісії Національної олімпіади з української мови та літератури. Приємно мене здивувало те, що рівень знань наших учнів цього року набагато вищий – ніж іншими роками. Я дуже рада, що, перевіряючи роботи, я мала нагоду дати максимальну оцінку – 10 в X-му класі. Бажаємо, щоб і надалі ми брали участь у національних олімпіадах, оскільки дуже корисно спілкуватися з викладачами інших повітів, обмінятися досвідом. Ми всі вдячні організаторам, які подбали, щоб ми дуже гарно провели час».

Сіміна Марія Колопельник, учениця VI-го класу Восьмирічної школи с. Ремети, яка отримала I премію на олімпіаді з максимальною кількістю балів – 10, ствердила: «Я перевірила свої знання з української мови і отримала оцінку 10. Я дуже люблю українську мову, оскільки вона гарна та мелодійна, це бабусина мова, бо мама румунка. Я хочу далі вивчати українську мову».

Про участь учнів Тіміського повіту в Національній олімпіаді з української мови розповідає Віолета Манзур, яка викладає українську мову в Ліцею імені Юлії Гашдеу міста Лугож Тіміського повіту: «З повіту Тіміш брало участь 13 учнів, 7 від ліцею імені Юлії Гашдеу та 6 від Восьмирічної школи села Штюка, які дуже люблять українську рідну мову і беруть участь у різних конкурсах або подіях. Наші учні отримали багато премій. Учні ліцею отримали одну II премію, одну III премію та дві відзнаки, а учні Восьмирічної школи Штюка отримали одну III премію та дві відзнаки. Для нас це велика радість, тому що вперше учні нашого повіту отримали так багато премій на олімпіаді. Вони також дуже вдячні, тому що добре підготувалися, а ці премії їх заохочують надалі вчитися української мови. Слід нагадати також, що Союз українців Румунії дуже підтримує наших учнів, нагороджує їх грошовими та книжковими преміями. Вони з радістю беруть участь у олімпіаді та інших конкурсах і дуже вдячні».

Володарка II премії Андрея Бобля, учениця XI класу Ліцею імені Юлії Гашдеу міста Лугож ствердила: «Я дуже рада, тому що люблю українську мову і старалася вчитися для олімпіади ще більше. Обіцяю далі брати участь у всіх конкурсах з української мови».

Вітаємо призерів та учасників олімпіади, вчителів, батьків та організаторів! Бажаємо учням подальших успіхів, нових звершень та натхнення у навчанні!

Христина ШТІРБЕЦЬ

Микола ВЕГЕШ, Ірина-Люба ГОРВАТ

РУМУНСЬКО-ЧЕХОСЛОВАЦЬКІ ВІДНОСИНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ДЕРЖАВОТВОРЧИХ ПРОЦЕСІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ (1938–1939)

(Продовження з попередніх чисел)

Багато серед них є угорців. Усіх, що одержали повістки, просили з'явитися 15 січня 1939 р. на свої призовні пункти о шостій годині ранку. Місцезнаходження призовних пунктів нам невідомі. Відомо, що більшість із цих призовників сконцентровані в Сату-Марському окрузі». Агент «Кузьма» доносив, що «два вояки із повною амуніцією пішли на своє місце проживання. На чеській території майже всі дорослі одержали повістки для негайної появи в казармах, де вони раніше проходили військову службу. Через п'ять днів їх повинні перекинути в інші місця розташування». Нерідко угорським агентам були відомі навіть такі дрібниці, як кількість новобранців, рівень забезпечення продуктами харчування тощо. Уже названий вище агент доповідав своєму начальству, що у браτισлавській в'язниці залишилось всього 60 чоловік, яких охороняють воїни 39-го піхотного полку. Усі решта (понад 200 чоловік) звільнені й направлені у військові частини.

Тривала «листівкова війна». «Листівки на російській і українській мовах, – доповідав начальник Вишківської жандармської станції Хустському окружному начальнику, – містять у собі заклики до тутешнього населення до виступів проти громадян чеської національності і до невиплати податків. Як було з'ясовано, листівки були скинуті 17 жовтня 1938 р. після 11 годин з зарубіжного літака, який летів вздовж державного кордону від Тячева у напрямі Хуста. Скинуті листівки потрапили на вільну територію і на недоступні місця ту-

тешнього району і потрапили у більшості випадків у руки громадян руської національності, які проживають окремо вздовж чехословацько-румунського кордону. Населення на зміст не реагує».

Соціально-економічне становище Закарпаття особливо погіршилося після того, як у ході Віденського арбітражу 2 листопада 1938 р. від краю були відібрані і передані Угорщині міста Ужгород, Мукачево, Берегово з прилеглими до них районами. За підрахунками М. Болдижара «від Підкарпатської Русі... було відібрано територію площею 1523 квадратних кілометри. На цій території знаходилось 97 населених пунктів і 26056 будинків. У них проживало 173233 чоловік, з яких 164370 громадян Чехословаччини та 9963 чол. інших». Про важке становище закарпатських селян писав голова американської делегації в краї русофіл О. Геровський: «...Руські селяни жили в такій нужді, що її важко навіть описати. Там був вічний голод, вічне недоїдання. Там ми бачили молодих людей, яким було вже вісімнадцять років, з великими головами і малими тулубами, як у дванадцятирічних дітей, блідих і слабких. Коли ми їх питали, чому вони не ростуть, відповідь була завжди одна і та ж: як мені рости, коли я не бачу хліба? Коли ми їхали по Карпатській Русі, був місяць травень. До нового врожаю було ще далеко. Ми ходили по хатах і дивилися в комори. Ми просили людей показати нам, які в них запаси. У більшості випадків у них вже не було нічого, крім невеличкої купки напівгнилого картофеля».

Нелегшим було становище й румунської національної меншини в Чехословаччині. На це звертав увагу міністр закордонних

справ Румунії Н. Петреску-Комнен, який був переконаний, що «новий уряд (Августина Волошина – М. В., Л. Г.) обходить румунів при постачанні та «обтяжує їх культурне та релігійне життя». В іншому повідомленні йшлося про те, що «новий уряд обходить їх (карпато-руських румунів – М. В., Л. Г.) під час продовольчих акцій, ускладнюючи їхнє культурне та релігійне життя. Новий порядок викликає у них пересторогу. Тож бажано, щоб відбулися зміни і румуни були долученими до місцевого управління та представленими у соймі. Міністерство закордонних справ дозволяє собі просити, щоби прем'єр-міністр Підкарпатської Русі ласкаво звернув на це увагу».

Неспроможність вирішити продовольчу проблему власними силами змусила уряд А. Волошина шукати допомоги за кордоном. Однією з таких країн, причому однією з небагатьох, була Румунія. В. Шандор пригадував, що уряд Карпатської України найчастіше зустрічався з платіжними труднощами, адже «партнери давали нам свій товар: Німеччина – машини, Мадярщина – сільськогосподарські продукти, які нам не дуже були потрібні, бо мали змогу одержати по дешевшій ціні від Румунії». 8 листопада 1938 р. «Нова свобода» повідомляла, що А. Волошин домігся від Праги «виділення нашому урядові дальшої суми на закуп 500 вагонів кукурудзи з Румунії. Накуп уже переведений і до станції Гальмеї від'їжджає комісія для перебрання вже наладованих вагонів». 14 листопада 1938 р. спеціальна делегація прибула до Румунії, щоб «з'ясувати подробиці постачання кукурудзи для Карпатської України. Кукурудза з закуплених владою 500 вагонів поступає на румунські станції Гальмею і Сату Маре безперервно, а звідти автоколонами перевозиться до відповідних міст на Підкарпатті. Так кількість, як і якість кукурудзи контролюється представниками Карпатської держави. Кукурудзи буде досить, а головне – населення не буде більше примушене купувати гнилу чи тухлу кукурудзу».

7 грудня 1938 р. в колонці редактора газети «Нова свобода» була опублікована стаття «За мирне співжиття з сусідами», у якій констатовалося, що 6 грудня «був пропущений через Польщу перший транспорт кукурудзи з Румунії, де наша влада закупила її кількість... Дружня Румунія виявила до нас вірність, якої ми не забудемо. В пору великого напруження боротьби за нашу незалежність ця держава під проводом свого мудрого короля протягнула свою приятельську руку, чим допомогла нам пережити й перемогти найтяжчу добу. З братньою Румунією в нас і надалі залишаться найкращі добросусідські відносини, бо на їх приятельство ми відповімо щирістю та співпрацею для добра наших держав».

(Далі буде)

XXVI-ий випуск фестивалю, що заслуговує всіх похвал

Кожен десятий румун має іншу етнічну приналежність і має іншу рідну мову, ніж румунська. Це «один з десяти». Він може бути вашим колегою, сусідом або одним із ваших друзів, який добре знає твою культуру, мову, історію і навіть твої страви.

Ініціативи професора Колі Курелюка та інших місцевих та центральних організаторів Союзу українців Румунії, Буковинський край організував перший повітовий фестиваль національних меншин «Співжиття», за участю невеликої кількості аматорських гуртків національних меншин Буковини (українців, поляків, німців та росіян-липован), на якому були представлені народні пісні, танці і навіть гастрономія.

Фестиваль «Співжиття» від самого початку мав як мету просування традиції національних меншин, міжнародних стосунків та культурного різноманіття через мистецьку освіту, стимулювати розвиток інституційних зв'язків із державними освітніми та культурними закладами, взаємне пізнання культурних цінностей та етнічного розмаїття, ідентичність, співпрацю між етнічними групами, просування специфіки національних меншин, збереження культурних цінностей Буковини.

Починаючи з 8-го випуску, захід «Співжиття» набув мандрівного характеру, проходячи особливо в населених пунктах з більшістю українського населення, де інших меншин не було, об'єднавши мистецькі колективи та ансамблі повіту, яких запрошували на події.

З самого початку організатори планували, щоб з часом і з набуттям досвіду, кожний випуск був чимось новим, як виставка/ярмарок народних майстрів, які б представляли свої вироби, традиції та інновації в кулінарному мистецтві, характерні для кожного села, де проходила подія, проведення симпозіумів та дебатів на різні теми, наприклад, про історію етнічних груп, особистості культури кожного етносу тощо. Деякі з цих бажань матеріалізувалися у наступних виданнях, стосовно інших, для яких, на нашу думку, необхідно, щоб підключився і відділ СУР з Європейських проєктів, поки що в режимі очікування. Після того, як фестиваль набув мандрівного характеру, він розмаївся, кожен населений пункт привніс свою специфіку, а вихідці з інших місцевостей змогли побачити, як можна розрізнити та об'єднати етнічні групи, які співіснують на Буковині з давніх часів. В основному, цей фестиваль є зразком для співіснування мешканців цієї благословенної Богом землі – Буковини. Національна культура зі специфікою кожної громади збагачує і облагороджує народ, коли зникають будь-які кордони та перегороди. Залишається злагода, дружба, повага, незламні, міцні стосунки, які насправді присутні на Багатоетнічній Буковині, – приклад того, як треба жити в об'єднаній Європі.

Цього року, після двох років пандемії, коли цей традиційний фестиваль не проводили, 29 травня Союз українців Румунії – Сучавська філія в партнерстві з румунським телебаченням та представниками меншин-учасниць на заході провела 26-й міжетнічний фестиваль «Співжиття» у Будинку культури села Негостина комуни Бальківці.

Фестиваль розпочався з параду народних національних костюмів учасників заходу. Учасники заходу, за задалегідь встановленим порядком, пройшли центром села, виконуючи народні пісні, до культурного дому, де проходила фестивальна програма. Це стало несподіванкою для жителів села, які довгий час не брали участі в такому заході, і вони від душі аплодували параду колективів-учасників.

Голова Сучавської філії СУР пан професор Ілля

Самбор, заступник голови Ради СУР, після чого ансамбль вірменського танцю «Хаякагак» з міста Герла, керівник Ештегар Ерік, у виконанні якого глядачі мали нагоду насолоджуватися тематичними танцями «Сардарпат», «Im anune Hayastan», «Nzor Hayastan», «Tsaghkadzori» та «Vartavar». На сцену, щоб продовжити програму вийшов чоловічий вокальний гурт «Голоси полонини» з Мараморщини, які іконали стародавні українські пісні.

Довгоочікуваним виступом і з тривалими оплесками стала поява заслуженої артистки України, професора музики Національного університету «Юрія Федьковича» з Чернівців, композитора, діяча культури Ірини Штець, яка, крім улюблених пісень для глядачів нашого села, виступила зі зверненнями до присутніх та шквалом подяк в адрес румунського народу, центральної та місцевої влади, Союзу українців Румунії, які були взірцевими у допомозі українському народу та біженцям, які прибули та залишилися тимчасово у Румунії. Наприкінці свого виступу вона передала голові Союзу українців Румунії та Сучавської філії СУР прапор України та чорно-червоний символічний прапор, який символізує українську землю, на якій російські загарбники пролили стільки невинної крові. В рамках програми виступили також, нагороджені заслуженими оплесками: ансамбль «Козачок» із села Бальківці, керівник проф. Петро Шойман, ансамбль польського танцю «Мала Поляна «із села Поляна Мікулуй, який виконав три традиційні польські танці: «Краковяк», «Яворницький» та «Ясьо». Сцена дому культури села Негостина стала доступною для дітей. В рамках програми виступили інструментально-вокальний гурт «Мікулянка» із села Мікула з повіту Сату-Маре, танцювальний ансамбль «Весна» та духовий оркестр «Буковинські Квіти» – юніори з Ботошанської філії. Програму продовжив танцювальний колектив «Квіти Гулі» – представник рромів із села Гуля.

Хвилини автентичної пісні з глибоким корінням в історії українського народу прозвучали у виконанні гурту «Задунайська січ» з Тульчі та гурту «Полонинки» із села Палтину Сучавського повіту. Завершив програму возз'єднаний хор українців повіту Сучава, диригент професор Зірки Янош, який міг би стати ядром національного хору Союзу українців Румунії та ансамбль танцю «Коломийка», координатор та хореограф проф. Зірка Янош.

В програмі також виступили популярний рапсод Віктор Скутельнику, Бадея Костат та молодші виконавиці Аделіна Служурюк, Алесь Фрасенюк, Олександра Паула Чернодоля та Деніса Аніцулесей.

Хоча вистава тривала майже 4 години, глядачі, які з самого початку заповнили зал, залишилися до кінця події.

Захід, організований Сучавською філією СУР, був успішно проведений і вартий всіх величезних зусиль організаторів. Такі дії слід продовжувати й у майбутньому та, якщо це можливо, урізноманітнювати їх, включивши інші моменти, характерні для звичаїв і традицій меншин, а також не зле було би, щоб після таких подій випустити компакт-диски з найкрасивішими піснями, характерними для кожної меншини, які ввійшли в архіви наших філій.

Віктор ГРИГОРЧУК

Саучук у якості ведучого представив коротку історію цього фестивалю, почесних гостей та учасників події. З сторони органів центральної та місцевої влади на заході були присутні заступник префекта повіту Сучава, голова комуни Бальківці та його заступник, представники меншин – учасниць фестивалю (Союзу вірмен, поляків, німців, рромів) та Союзу українців Румунії (голови Ботошанської, Яської та Тульчанської філій). Фестиваль розпочався зі співу гімнів Румунії та України, після чого послідували короткі промови зі сторони почесних гостей.

Далі на сцені місцевого будинку культури, нещодавно відремонтованого, виступило з добре структурованою програмою 14 гуртів та солістів, залучених у програму. Честь відкрити фестивальну програму мав місцевий ансамбль танцю «Червона Калина», керівники ансамблю Юліан-Петру та Крістіна Кідеша. У списку перемог гурту – гран-прі та нагороди популярності, отримані на «Юнацькій олімпіаді» в Бакеу, перша премія в рамках фестивалю «Золота рибка» – Сучава, перше місце на місцевому та окружному етапі фестивалю «Душевні скарби Румунії» та півфінал телешоу «Румуни мають талант». Своєю діяльністю Ансамбль пропагує як українські, так і румунські традиції та звичаї. Послідував вокальний гурток «Веселка» з Мараморщини, село Луг над Тисою, керівник пані Анна

◆ С Т О Р І Ж К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ЗАХИСТУ ДІТЕЙ – ЧУДОВЕ СВЯТО РАДОСТІ Й НАДІЙ

Щороку 1 червня відзначається Міжнародний день захисту дітей – чудове свято радості та надії. Саме в дітях – продовження роду людського й здійснення їх мрій, сподівань на краще. З цієї нагоди комітет Бухарестської філії Союзу українців Румунії організував у неділю, 5 червня 2022 року, Міжнародний день захисту дітей.

У заході взяли участь діти та внуки членів Бухарестської філії Союзу українців Румунії у супроводі батьків, бабусь та дідусів, а

також учні четвертого класу української секції школи Верхньої Рівни Марамороського повіту, у супроводі батьків та вчительки Лариси Петрецької.

На відкритті заходу голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрцький привітав учнів з вивченням рідної мови, а також їхніх батьків з тим, що вирішили віддати дітей до української секції та розповів про важливість знання української мови для продовження української культури та традицій в Румунії.

Учні четвертого класу школи Верхньої Рівни, під керівництвом пані Лариси Петрецької, представили артистичну програму: пісень, танців та віршів. Не залишилися осторонь і бухарестські діти. Вони співали та декламували вірші українською та румунською мовами.

У другій частині програми художники-аніматори театру Kids Joy, а також актори Магдалена Беческу та Штефан Апостол залучали дітей до різноманітних ігор та конкурсів.

Діти отримали дипломи за участь та подарунки від Бухарестської філії Союзу українців Румунії.

Степан К. Д. ТРАЙСТА

День сонцезахисних окулярів

27 червня щороку відзначають День сонцезахисних окулярів. Започаткувала цю дату американська Рада зору (Vision Council), щоб підвищувати обізнаність стосовно необхідності захисту очей від сонячного опромінення.

СОНЦЕЗАХИСНІ ОКУЛЯРИ

Перші сонячні окуляри були створені у XVII столітті та були дуже дорогими. Для їх виготовлення на скло наносили особливу фарбу, яка затемнювала лінзи.

Звісно, що через таку фарбу мало що можна було побачити, тому окуляри були скоріше модним аксесуаром, ніж корисним придбанням.

Однак на Далекому Сході окуляри отримали практичне застосування. Наприклад, ескімоси надягали примітивний аналог, виготовлений з кістки або дерева. Вони були потрібні мисливцям, коли ті вирушали полювати, щоб не осліпнути від білого снігу.

(<https://daytoday.ua/podiya/den-sontsezakhysnykh-okuliariv>)

Сторінку склала
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Клузька громада відзначила 335 річницю від обрання Івана Мазепи гетьманом України

Проблеми державобудування в Україні протягом століть були і залишаються актуальними, як і потреба в їх висвітленні та обговоренні. Одним з найскравіших вітчизняних стратегів у цьому напрямку був гетьман Іван Степанович Мазепа (1639-1709) – видатний український військовий, політичний і державний діяч. Сьогодні його називають «великим будівничим Української держави». Навіть його сучасник – чернігівський ієромонах Антоній Стаховський – писав: «Нема подібного до нього і не буде».

У Клуж-Напоці 28 травня було проведено культурно-науковий захід, присвячений 335 річниці з дня обрання Івана Мазепи гетьманом України, де йшлося не тільки про цю непересічну особу та його здобутки, але й про відношення тих давніх часів до сьогодення. Подію організувала Клузька філія Союзу українців Румунії в співпраці з відділом української мови та літератури Департаменту слов'янських мов Філологічного факультету Клузького університету імені Бабеша-Бойоя. Вже традиційно її було розпочато вшануванням хвилиною мовчання усіх героїв, загиблих під час військових дій, що розвернули на українській території російські загарбницькі війська.

Перший виступ на тему «Гетьман Іван Мазепа – і словом, і ділом за незалежність України» її автор – доцент І. Гербіл – розпочав, цитуючи журналісток І. Костенко та І. Халупу: «Україна завжди прагнула бути

вільною». Ці слова Вольтера присвячені Івану Мазепі – великому гетьману, який зробив перші державотворчі кроки на шляху до незалежності, проголошеної 24 серпня 1991 року». Ці слова, попри часом протилежні свідчення і висловлювання тих чи інших історичних осіб, відображають бачення постаті Мазепи та його справ не тільки сучасним поколінням науковців та дослідників. Період гетьманування Мазепи пов'язують з «відродженням гетьманської України, ...розвитком культури, а також піднесенням соціального та релігійного життя». Доповідач підкреслив, що «за сприяння Івана Мазепи в Україні того часу почалось "культурне відродження", яке охопило не тільки мистецтво та архітектуру, а й філософію, теологію, літературу та науку. У той час якраз виник новий напрям в українському мистецтві – українське барокко, яке ще називали мазепинським». У своїй доповіді пан Гербіл також коротко розповів про походження, виховання та освіту майбутнього гетьмана. Було висвітлено і головні відомі етапи в зростанні та формуванні Івана Мазепи як вправного і розумного козацького керівника та витонченого дипломатичного діяча. Досить детально було передано історичні вибори 50-річного Мазепи, як гетьмана Лівобережної України 1687 року та передумови до цієї події. Це обрання вважають швидше змовою проти попереднього керівника. Та протягом 20-річного правління І. Мазепи як гетьмана, не відбулося практично жодного повстання

проти володаря булави. Це свідчить про неабиякі якості Івана Степановича та глибоку повагу до нього зі сторони як старшин, так і простих козаків, які, на думку доповідача, «бачили в ньому того..., хто буде дбати про Україну».

З доповненням до завершальної інформації про останні місяці з життя Мазепи та про його поховання, яка прозвучала в доповіді, виступила пані Наталя з України. Вона поділилася новою, недавно прочитаною інформацією від української дослідниці Ганни Черкаської про те, що поховання гетьмана відбулося у присутності шведського короля в монастирі поблизу міста Галац (Румунія). Потім його тіло було перенесено до міста Яси. А його останньою фразою нібито було: «Поки живу – сподіваюся». Розбіжності і неточності на цей рахунок, як і при визначенні дати народження та смерті великого українського діяча, спричинені ретельним багаторічним знищенням будь-якої згадки про Мазепу після того, як він зробив спробу позбутися російського протекторату під час Північної війни. Пані Наталя також підкреслила ліричну сторону Івана Мазепи, який був не тільки поцінувальником мистецтв, але й сам писав вірші і чудово грав на декількох музичних інструментах. До наших днів дійшла пісня «Ой горе тій чайці», авторство якої дослідники приписують саме йому.

(Далі буде)

Ольга СЕНИШИН

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

**Наклад фінансований
Союзом українців Румунії**

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.